

POSTANOWIENIE

23 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 23 czerwca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
przeciwko A. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w D.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w R.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 20 listopada 2023 r., V AGa 281/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**
- 2. zasądza od E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. na rzecz A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w D. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 listopada 2023 r. powódka E. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącej oczywista zasadność skargi kasacyjnej wyraża się w tym, że nie budzi wątpliwości pogląd prawny, iż bezwzględnym warunkiem ustawowym zachowania zadatku jest złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy jak również w tym, że z umowy stron nie wynika aby strony w ogóle taką regułę próbowały zmieniać.

Powódka podniosła, że skarga kasacyjna jest również oczywiście uzasadniona ponieważ niedopuszczalnym było przyjęcie poglądu, że powódka przyjęła na siebie ryzyko niewykonania umowy za okoliczności, na które nie miała wpływu. Taka regulacja umowna uznająca w istocie fikcję, że brak spełnienia warunku będzie obciążał powódkę uchybia prawidłowej wykładni art. 394 k.c.

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne,

że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiście naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Skarżąca nie przedstawiła przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Zaprezentowane przez powódkę uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zbliżone w charakterze do uzasadnienia podstaw skargi

wymaga dokonania wnikliwej i pogłębionej analizy wniesionego środka prawnego – zbliżonej do jego rozpoznania, co na etapie przedsądu jest niedopuszczalne (zob. postanowienie SN z 15 marca 2022 r., I CSK 4518/22).

Zauważyć przy tym należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntował się pogląd wskazujący na dyspozytywny charakter wszystkich norm wyrażonych w art. 394 k.c. Podkreśla się, że skutki prawne określone tymi normami mogą wystąpić jedynie w braku odmiennych postanowień umownych lub zwyczaju (zob. np.: wyrok SN z 8 lutego 2008 r., I CSK 328/07, OSNC 2009, nr 4, poz. 60, i postanowienie SN z 22 grudnia 2020 r., V CSK 113/20, oraz cytowane tam orzecznictwo). Przepis art. 394 § 3 k.c. ma bowiem jedynie dyspozytywny charakter; strony umowy mogą więc przyjąć na siebie ryzyko jej niewykonania niezależnie od okoliczności. Powinno to jednak wynikać wyraźnie z brzmienia odpowiednich postanowień umowy (zob. wyrok SN z 29 stycznia 1997 r., I CKU 64/96). Rozwiązanie takie jest dopuszczalne w świetle dyspozycji art. 473 § 1 k.c. Zawarta w art. 394 § 1 k.c. reguła interpretacyjna znajduje zastosowanie w braku odmiennego uzgodnienia przez strony skutków dania zadatku lub w braku odmiennego zwyczaju.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestionuje, że powódka przyjęła na siebie ryzyko niewykonania umowy w wypadku zaistnienia okoliczności, na które nie miała wpływu oraz wskazuje, że z umowy stron nie wynika aby strony odstąpiły od wymogu zachowania zadatku jakim jest złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Nie przywołał jednak art. 65 k.c. regulującego wykładnię oświadczeń woli i umów według wskazanych w nim kryteriów interpretacji. Nie wykazał również kwalifikowanej postaci naruszenia prawa widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że dokonywana w oparciu o art. 65 k.c. wykładnia umowy wymaga z reguły złożonego procesu intelektualnego, obejmującego odwołanie się do wielu zróżnicowanych dyrektyw wykładni, uwzględniających szereg okoliczności złożenia oświadczenia woli. Jest to więc zabieg na ogół wielopłaszczyznowy i skomplikowany. Co do zasady wykluczone jest zatem wykazanie oczywistej zasadności skargi (widocznej *prima facie*) ze względu na naruszenie art. 65 k.c. Jedynie wykładnia umowy w sposób

jaskrawy sprzeczna z wytycznymi wskazanymi z art. 65 k.c. może stanowić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN: z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1126/23; z 5 kwietnia 2023 r., I CSK 1984/22; z 26 września 2023 r., I CSK 1138/23; z 13 grudnia 2024 r., I CSK 1064/24).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[SOP]